

VÝZNAMNÁ OSOBNOST ČESKÉ A SLOVENSKÉ UROLOGIE

prof. MUDr. Jozef Šváb, CSc.

SIGNIFICANT PERSONALITY OF THE CZECH AND SLOVAK UROLOGY
PROF. MUDR. JOZEF ŠVÁB, CSC.

V rámci XL. Slovenského radiologického kongresu v Bardějově (19.–20. 5. 2017) s tematikou urologie byla zařazena sekce na počest prof. MUDr. Jozefa Švába, CSc., která vzpomenula 100 let od narození významného urologa, bardejovského rodáka, Čestného občana Bardejova.

Bylo nám ctí vyhovět osobnímu pozvání MUDr. Andreje Havrilly primáře Radiologického oddělení NsP Sv. Jakuba v Bardejově a společně s prim. MUDr. Ivo Novákem, Ph.D., se aktivně kongresu zúčastnit a promluvit o panu profesorovi, který byl prvním přednostou Urologické kliniky LF UK v Hradci Králové a naším prvním učitelem urologie. V Hradci Králové prožil prof. Šváb 40 let plodného života, váženého urologa a občana.

Prof. Šváb byl absolventem gymnázia v Prešově, studium medicíny začal na LF UK v Praze v roce 1937. Studium přerušil z důvodu uzavření vysokých škol v protektorátu Čech a Moravy v roce 1939 a studium dokončil na LF UK v Bratislavě v roce 1944. Po promoci krátce pracoval v Městské nemocnici v Bardejově, poté v Martině a od roku 1947 na Chirurgické klinice v Košicích, kde pod vedením prof. Kňazovického získal aprobaci v oboru urologie.

V roce 1951 byl rozkazem ministra obrany ČSR převelen do VLA (Vojenská lékařská akademie) J.E. Purkyně v Hradci Králové. Zde zprvu pracoval jako asistent urologického oddělení Chirurgické kliniky VLA pod vedením akademika J. Bedrny, po jeho smrti jako vedoucí lékař oddělení. V roce 1959 získal vědeckou hodnost CSc. a v roce 1960 se habilitoval do akademické obce LF UK vědeckou prací „resekční

Obr. 1. Prof. J. Šváb (oslava 80. narozenin v Bardejově)

Fig. 1. Professor J. Šváb (his 80th birthday celebration in Bardejov)

operace na ledvině“. Jeho zásluhou byla v roce 1962 v Hradci Králové zřízena první urologická klinika v Čechách a stal se jejím prvním přednostou. V roce 1968 byl jmenován profesorem chirurgie-urologie.

Po federativním uspořádání státu v roce 1969 stál u zrodu ČUS (České urologické společnosti), byl jejím prvním předsedou až do roku 1973 a poté členem výboru ČUS až do roku 1981. Spolupracoval s předními českými urology (prof. Kučerou, prof. Hradcem, prof. Uhlířem, doc. Pačesem) a s předními slovenskými urology (akademikem Zvarou, prof. Horňákem, prof. Drahovským, doc. Péčem).

Obr. 2. A) busta prof. Švába; B) Odhalení busty prof. Švába v Nemocnici Sv. Jakuba v Bardejově – doc. Morávek, prim. Havrilla, prim. Novák; C) Odhalení busty prof. Švába v Nemocnici Sv. Jakuba v Bardejově – ředitel nemocnice, primátor Bardejova, zástupci Slovenské urologické společnosti, čestní hosté kongresu

Fig. 2. A) The bust of prof. Šváb; B) The unveiling of the bust of prof. Šváb at St. Jacob Hospital in Bardejov – Assoc. prof. Morávek, senior consultant Havrilla, senior consultant Novák; C) The unveiling of the bust of prof. Šváb at St. Jacob Hospital in Bardejov – the hospital director, the mayor of Bardejov, members of the Slovak Urological Society, guests of honour of the Congress

Od počátku práce na urologickém oddělení Chirurgické kliniky VLA a poté na Urologické klinice LF UK a FN v Hradci Králové se věnoval zejména vývojovým anomáliím močových cest. Využil ilea k úpravě a náhradě močových cest a ovládl celou škálu otevřených i endourologických operací. V roce 1960 vydal monografii „Resekce ledvin“ a zavedl tuto metodu do praxe kliniky. Publikoval více než 70 odborných prací v domácích i zahraničních časopisech, přednášel na urologických konferencích a kongresech v Československu i v Evropě.

V roce 1961 spolu s prof. Procházkou, doc. Navrátilem a doc. Erbenem provedli první transplantaci ledviny v ČSR a v oblasti východní Evropy. O významu prof. Švába pro urologii a transplantologii promluvil v rámci kongresu prof. J. Breza, DrSc., přednosta Urologické kliniky UK v Bratislavě.

Prof. Šváb byl ve funkci přednosta Urologické kliniky FN a LF UK až do roku 1983. Měl zásluhy na vybudování sítě urologických oddělení ve východních Čechách (Náchod, Chrudim, Dvůr Králové nad Labem, Havlíčkův Brod, Svitavy) a na vybudování Oddělení dětské urologie v Hradci Králové. Zpočátku bylo společné s oddělením Dětské chirurgie (prof. Stefan) a od roku 1994 samostatné při Urologické klinice FN a LF UK (doc. Baše, CSc.). Současný primář oddělení MUDr. Novák, Ph.D., promluvil v rámci kongresu o významu prof. Švába pro dětskou urologii.

Za zásluhy o rozvoj urologie a Lékařské fakulty UK v Hradci Králové obdržel prof. Šváb Pamětní me-

daili akademika J. Bedrny (1965), Stříbrnou pamětní medaili LF UK v Hradci Králové (1981) a Zlatou pamětní medaili LF UK v Hradci Králové u příležitosti 80. narozenin (1996). K předání této medaile jsem byl delegován vedením LF UK na slavnostní schůzi Lékařské společnosti v rodném Bardejově, kam se ve stáří prof. Šváb s manželkou vrátili. U stejné příležitosti mu primátor města Bardejov udělil titul „Čestný občan města“.

Kongres se konal v překrásném prostředí Bardejovských Kúpelov. Byl spojen s nevšedními kulturními zážitky (pěvci – sólisté Slovenského Národního divadla).

V rámci vzpomínky na výročí 100 let od narození prof. Švába byla v NsP Sv. Jakuba v Bardejově odhalena busta pana profesora, byli jsme pozváni na prohlídku historického centra města, které je v seznamu Unesco (Světové kulturní dědictví) a poté jsme byli přijati k audienci u primátora města pana MUDr. Hanuščáka.

Prof. MUDr. Šváb, CSc., byl vynikajícím urologem, pracovitým, čestným a dobrým člověkem. Pro tyto vlastnosti se těšil oblibě nejen u svých spolupracovníků, vrstevníků na Lékařské fakultě a ve Fakultní nemocnici v Hradci Králové, ale i urologů, kamarádů v Čechách a na Slovensku. Zemřel v rodném Bardejově 13. 5. 2005.

Čest jeho památce

doc. MUDr. Petr Morávek, CSc.
V Hradci Králové, 30. 9. 2017